

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001537

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-05-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудзійенко Людмила Рахматуллаївна

2. Liudmyla Hudziienko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 21-06-2025

Спеціальність за освітою: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 27197

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.91.11, 18.31.09.31

Тема дисертації:

1. Творчість Наталі Вергун в дискурсі відновлення національних орієнтирів в образотворчому мистецтві України другої половини XX – початку XXI століть
2. Natalia Verhun's Creative Work in the Discourse of Restoring National Orientations in Ukraine's Fine Arts in the middle of the 20th and the early 21st century

Реферат:

1. Дисертація є першим комплексним дослідженням творчості слобожанської мисткині, народної художниці України Наталі Вергун в контексті національно-культурної реінтерпретації образотворчого мистецтва України другої половини XX ст. Розширення фактологічної бази та системний підхід сприяли отриманню наукових результатів щодо жанрових, образно-стилістичних, технічних особливостей живописної і графічної спадщини Наталі Вергун. Творчість художниці посідає особливе місце в українському мистецтві як приклад синтезу національної традиції та індивідуального художнього стилю. Під впливом культурних трансформацій другої половини XX – початку XXI століття її мистецька діяльність віддзеркалює складний процес збереження і переосмислення національної ідентичності. Метою дослідження є розкриття самотності і значення творчості Наталі Вергун у відновленні національної ідентичності в українському образотворчому мистецтві на тлі мистецько-культурних зрушень другої половини XX – початку XXI століття.

Об'єкт дослідження – творчість Наталі Вергун. Предметом дослідження є особливості і місце художньої творчості Наталі Вергун в контексті репрезентації відновлення національних орієнтирів в образотворчому мистецтві України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Авторкою дисертації вперше здійснено комплексне дослідження на доповненому візуальному матеріалі творчості художниці Наталі Вергун; уведено до наукового обігу масив нових, маловідомих і невідомих живописних та графічних творів; систематизовано та проаналізовано фахові джерела, присвячені творчості художниці, зокрема і періодичні видання; виявлено витоки формування творчої особистості художниці на тлі історичних зрушень середини ХХ ст.; здійснено всебічний аналіз графічних творів Наталі Вергун; виявлено трансформації в художній мові мисткині в різні періоди творчості; визначено національну основу творчості мисткині. Отримані результати дослідження поглиблюють уявлення про творчу діяльність митців Слобожанщини в контексті національного відродження українського образотворчого мистецтва. Практична значущість роботи полягає у можливості інтеграції матеріалів дослідження в навчальні програми з історії українського мистецтва, спецкурси, присвячені національній культурі, а також у використанні введених до наукового обігу творів художниці як цінного ілюстративного ресурсу для наукових і педагогічних цілей. Зібраний фактологічний матеріал розширює можливості для дослідження харківської художньої школи в контексті розвитку мистецтва України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі проведено аналіз літератури, визначено стан наукової розробленості теми, представлено джерельну базу та методологічний інструментарій. Аналіз джерел довів, що художній доробок Наталі Вергун є маловивченою сторінкою сучасної мистецтвознавчої науки, адже публікації стосуються переважно окремих робіт мисткині та її виставкової діяльності. Другий розділ присвячено витокам творчості Наталі Вергун, окреслено етапи національного відродження в українському мистецтві. Доведено, що формування національної основи творчості художниці значною мірою визначилося впливом мистецького середовища, починаючи з самого дитинства, зокрема – творчою атмосферою будинку «Слово» в Харкові, де вона зростала. Серед джерел натхнення означено творчість батька, репресованого українського поета Івана Виргана та мистецтво Тараса Шевченка, спадщину якого шанували в сім'ї. Виявлено вплив вчителів з фаху – Миколи Сліпченка та Андрія Мильникова. Встановлено, що Андрій Мильніков та видатна українська художниця Тетяна Яблонська сприяли виставковій діяльності мисткині на початку її творчого шляху. У третьому розділі проаналізовано стильові особливості доробку Наталі Вергун, встановлено зв'язок із провідними напрямками в мистецтві України другої половини ХХ – початку ХХІ століття, розглянуто еволюцію стилю мисткині та зміни в художній мові протягом творчого шляху. Охарактеризовано ознаки національної ідентичності в мистецькому доробку художниці, а також використання впізнаваної української символіки. Прослідковано зв'язок із народним мистецтвом через звернення мисткині до копіювання народних картин та ікони. У четвертому розділі висвітлено етапи формування колекцій творів Наталі Вергун в музеях України та приватних зібраннях, уточнено місця збереження окремих робіт. З'ясовано історію формування музейних зібрань творів Наталі Вергун.

2. Дисертація є першим комплексним дослідженням творчості слобожанської мисткині, народної художниці України Наталі Вергун в контексті національно-культурної реінтерпретації образотворчого мистецтва України другої половини ХХ ст. Розширення фактологічної бази та системний підхід сприяли отриманню наукових результатів щодо жанрових, образно-стилістичних, технічних особливостей живописної і графічної спадщини Наталі Вергун. Творчість художниці посідає особливе місце в українському мистецтві як приклад синтезу національної традиції та індивідуального художнього стилю. Під впливом культурних трансформацій другої половини ХХ – початку ХХІ століття її мистецька діяльність віддзеркалює складний процес збереження і переосмислення національної ідентичності. Метою дослідження є розкриття самобутності і значення творчості Наталі Вергун у відновленні національної ідентичності в українському образотворчому мистецтві на тлі мистецько-культурних зрушень другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Об'єкт дослідження – творчість Наталі Вергун. Предметом дослідження є особливості і місце художньої творчості Наталі Вергун в контексті репрезентації відновлення національних орієнтирів в образотворчому

мистецтві України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Авторкою дисертації вперше здійснено комплексне дослідження на доповненому візуальному матеріалі творчості художниці Наталі Вергун; уведено до наукового обігу масив нових, маловідомих і невідомих живописних та графічних творів; систематизовано та проаналізовано фахові джерела, присвячені творчості художниці, зокрема і періодичні видання; виявлено витоки формування творчої особистості художниці на тлі історичних зрушень середини ХХ ст.; здійснено всебічний аналіз графічних творів Наталі Вергун; виявлено трансформації в художній мові мисткині в різні періоди творчості; визначено національну основу творчості мисткині. Отримані результати дослідження поглиблюють уявлення про творчу діяльність митців Слобожанщини в контексті національного відродження українського образотворчого мистецтва. Практична значущість роботи полягає у можливості інтеграції матеріалів дослідження в навчальні програми з історії українського мистецтва, спецкурси, присвячені національній культурі, а також у використанні введених до наукового обігу творів художниці як цінного ілюстративного ресурсу для наукових і педагогічних цілей. Зібраний фактологічний матеріал розширює можливості для дослідження харківської художньої школи в контексті розвитку мистецтва України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі проведено аналіз літератури, визначено стан наукової розробленості теми, представлено джерельну базу та методологічний інструментарій. Аналіз джерел довів, що художній доробок Наталі Вергун є маловивченою сторінкою сучасної мистецтвознавчої науки, адже публікації стосуються переважно окремих робіт мисткині та її виставкової діяльності. Другий розділ присвячено витокам творчості Наталі Вергун, окреслено етапи національного відродження в українському мистецтві. Доведено, що формування національної основи творчості художниці значною мірою визначилося впливом мистецького середовища, починаючи з самого дитинства, зокрема – творчою атмосферою будинку «Слово» в Харкові, де вона зростала. Серед джерел натхнення означено творчість батька, репресованого українського поета Івана Виргана та мистецтво Тараса Шевченка, спадщину якого шанували в сім'ї. Виявлено вплив вчителів з фаху – Миколи Сліпченка та Андрія Мильникова. Встановлено, що Андрій Мильников та видатна українська художниця Тетяна Яблонська сприяли виставковій діяльності мисткині на початку її творчого шляху. У третьому розділі проаналізовано стильові особливості доробку Наталі Вергун, встановлено зв'язок із провідними напрямками в мистецтві України другої половини ХХ – початку ХХІ століття, розглянуто еволюцію стилю мисткині та зміни в художній мові протягом творчого шляху. Охарактеризовано ознаки національної ідентичності в мистецькому доробку художниці, а також використання впізнаваної української символіки. Прослідковано зв'язок із народним мистецтвом через звернення мисткині до копіювання народних картин та ікони. У четвертому розділі висвітлено етапи формування колекцій творів Наталі Вергун в музеях України та приватних зібраннях, уточнено місця збереження окремих робіт. З'ясовано історію формування музейних зібрань творів Наталі Вергун.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гудзієнко Л.Р. Національна основа творчості Наталі Вергун // Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Т. 1, вип. 67. С. 125–130.
- Гудзієнко Л.Р. Живопис і графіка Наталі Вергун в музейних зібраннях України // Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. № 1. С. 48–54.
- Гудзієнко Л.Р. Художні особливості графічних творів Наталі Вергун // Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. № 4. С. 51–57.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельничук Людмила Юріївна
2. Lyudmyla Melnychuk

Кваліфікація: кандидат мистецтвознавства, доцент, 26.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна
2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3487-1480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солярська-Комарчук Ірина Олегівна

2. Iryna Soliarska-Komarchuk

Кваліфікація: к. філос. н., доцент, 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чечик Валентина Вікторівна

2. Valentyna V. Chechuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальова Марія Миколаївна

2. Mariia Kovalova

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Павлова Тетяна Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Павлова Тетяна Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна